

etisque Dei per Prophetas praesentis temporis ratio tenenda est; non inquam illis futura, nempe Jesus Christus, exprimitur. Neque Scriptura omnia semper exponit, sive quæ historiam aliquam ab ea narratam præcesserunt, sive quæ deinde consequuta sunt. Quando vero nihil aliud Deum ad eam rem impulisset, quam quod nos hucusque adduximus, satis id profecto habetur, cur maximum Omnipotens suæ prodigium in liberatione Prophetæ exeret.

Hæc nos quidem Christianis, Scripturarum authoritati deferentibus, nihilque nisi de ratione patrati miraculi ambigentibus. Quicunque verò eodem spiritu, quo Porphyrius, Julianus Apostata, & increduli quicunque, divinas historias deridicula agentes earum veritatem cavillis impetrunt, his plane apud Poetas, Historicos, & Theologos Paganorum multò histice portentosiora tradi oggerimus (m).

Supra innuimus historiam Herculis in ventre canis marinæ à Neptuno immisso inslentis. Nec prætereundas censemus Metamorphoses omnes Jovis in taurum, cygnum, ignem, aurum; dentium anguis à Cadmo disseminatorum in homines armatos exilientium. In rem veniunt fœtum Baccho femur, fœtum Minervæ cerebrum Jovis. An hæc omnia minorum fidem, quam Jona factum, exigunt? Quid porrò non portentosum legas apud Authores Theogoniae sive genitrixæ Deorum, de Saturno, Jove, Baccho, Vulcano, Neptuno, Hercule, Mercurio, ac de singulorum metamorphosibus? Hæc plane & alia sexcenta naturæ vires superantia pars sunt Religionis Paganorum.

Sed qua rogo, comparatio inter sanctitatem & gravitatem Religionis, sicut etiam puritatem in Divinis Scripturis ubique regnantem; ac putida, salacia, animalia, puerilia, repugnativa, criminosa, abominanda, quibus Libri Paganorum inferiuntur? Hæc tamen, quæcumque demum fuerint, populis traduntur credenda, tanquam ab Authoribus Paganis scripta; quamquam nullam etiam apud Paganos scripta illa sive sibi, sive Authorum merito fidem obtinent; licet non nisi ad crimen & licentiam animos disponant. Porro tota creditum Libris illis præstans ratio petitur ex Dei potentia, cui nihil impossibile. Cur igitur quidquid sacratissimum est in nostra Religione, Deo auctore constitutum, ludibrio habeatur, & mendacio? Et quum turpibus credant, potentiamque Dei universa defendant, eandem virtutem non tribuant & honestis, ait S. Hieron. in Jon. 1.

m Hieron. in
bune locum.

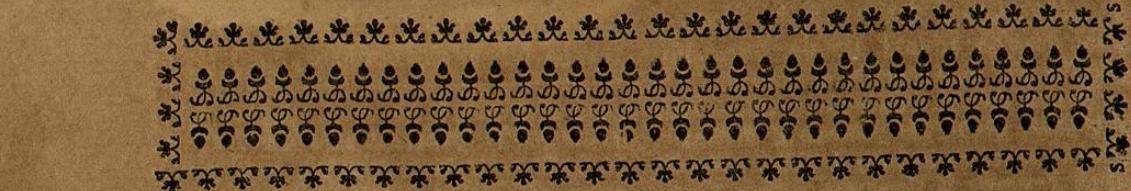
Si quæ in Sacris Scripturis traduntur, apud Homerum, Hesiodum, Ovidium, Apollonium Thyanum, aliquaque Paganum Theogorum Gentiles legissent, statim illi in argumentum Religionis sua prodigium illud vertentes, magnificis verbis amplifacient. Authorum suorum testimonio subnisi, credunt quidquid in fabulis legitur de Arione Numinis favore pollente, qui nempe in pelagum à nautis pecunie illius in hancibus projectus, subeuntis Delphini dorso exceptus, incolamus ad litus deuetus est. Nunc verò cum Propheta Hebreus gravis in primis Scriptor & coævus, qui sibi maximè contigerant, posteri mandet, ejus narratio univera indubitum revocatur. Sed, ait, S. Augustinus Epistola 102. N. 32. Ita rideant Scripturas nostras, dum persingulos dies rariores paucioresque se videant, vel moriendo, vel credendo.

Veterum nonnulli persuasum habuisse vindentur, Jonam in ventre ceti obiisse (n). Pseudo-Athanasius in QQ. ad Antiochum inter obiisse Prophetam testatur. Primo Sa- repta in domo matris sua, quam ipsissimam credit viduum, cuius filium, Jonam nempe, Elias ad vitam revocavit (o). 2. In ventre ceti, ubi, quantum ad homines, diem clausit. 3. Cum in exitu vita cursum absolvit. S. Hilarius in Pfal. 68. n. 6. ait: Initator ille Dominica mortis, & temporis Jonas, mari mensueto susceptus, non tam in mari se, quam in inferno possum testatur. Tandem Author QQ. ad Orthodoxos q. 64. ita philosophatur: Si Jonas verè diem non clausit; quomodo mortis Iesu Christi figuram exhibet? Si autem verà morte oppedit, quomodo in ventre ceti prodigo servatus dicitur?

Sed hisce sibi oppositis solidè idem Author respondit, dicens, in Scripturis non obitum quidem Iesu cum Prophetæ obitu comparari; neque hunc alterius esse figuram in obitu, sed non dissimili illo tempori spatio, quo ille in ventre ceti, hic in sepulchro detentus est. Si verò Jonas reipsa mortuus in ventre ceti, deinde ad vitam revocatus fuisset; quid inter imaginem & exemplar, inter Dominum & famulum, inter Jesum & Jonam discriminis intercessisset? Opus fuit, Prophetam in sinu piscis sepulturæ Iesu Christi præluisse; sed ille vivus è tumulo, ubi mortuus jacuerat, propriâ virtute resurgere debuit; cum alter è ventre ceti non nisi Domino viam aperiente egredieretur, Domino, inquam, qui iam inde ab ea ætate cuncta juxta præstitutum ab æterno consilium suum, & nostra fidei magis magisque fulcienda, disponebat?

n Author QQ.
ad Antioch.
inter Opera
Athanasi. qu.
6.

o Reg. 17.

DISSERTATIO DE NUMINIBUS PHOENICUM SIVE CHANANÆORUM.

Ex quo semel de veteribus Paganorum Numinibus tractandum suscipitur, plena ambigibus, fabellis, ænigmatibus via decurrente est; nihil enim in eorum Theologia, nisi densis obscuris tenebris, affectatis mysteriorum & verborum ambigibus obscurum, ut sacramenta illorum plenè revelari vix ac ne vix quidem possint. Hæc veterum indoles ut fabellis omnia inficiant, ait Strabo 1.10. Non Historia, non Religio, non Philosophia ab ea labo immuni. Quod malum in cunctis regnans, apud Orientales maximè obtinebat, gentem, si quæ alia, fabularum, allegoriarum, similitudinem fecundam. Ex quo sanè operosissima efficitur veritatis à fabellis, cum de Religione sive de eorum Numinibus agendum est, discretio.

Erant quidem olim Phoenicibus, quorum nos Theogiam exponendam aggredimur (a), sincera historiarum monumenta, unde plurima nostro arguento servientia derivari potuerint. Sed omnia nostra ætate intercederunt, iis exceptis rarissimis fragmentis, quæ apud Josephum servantur. Thaaut, quem Ægypti Thoth appellant, insignis sapientia laudem apud Phœnices obtinens, in se olim suscepit, referente Porphyrio, curam, pedestrem gentis sua Theogiam, quam ad id usque tenebant rudes vulgaresque homines, apud quos ejus depositum manserat, in lucem solemque transferendi (b). Post evolutas deinde plures generationes, Deus Sumubels unà cum Thuro, cognomento Chufarth, muliere, velamina allegoriarum, quibus mysteria occultaverat Thaaut, detrahenda suscepserunt. Hæc Porphyrius, cui gemina paulò ante ex Sanchoniathone Eusebius regulat (c); ait enim Thaaut, Numina variis induc figuris, quibus varie ipsorum dotes representarentur, exhibuisse; nempe, uno verbo, Religionem Phœnicum pedestrem olim & simplicem mysteriorum caliginem occultatam, augustiore, utpote simplicium aspectu minus perviam, reddidisse.

Septem fratres Cabyri filii Sydec, adhibito etiam fratre suo Asculapio, scriptis mandarunt iussu Thauti totam hanc veterem Theogiam, quam deinde Filius Tabionis vetustissimus inter omnes Reli-

d Id. Ibid. c. 9.
pag. 30. &c.

e Ibid. pauld
superius.

f Idem Prop.
l. 1. c. ult.

b Apud Eus.
Prep. l. 1. c.
ulti. pag. 49.

39.

c Prep. l. 1.
cap. ult. pag.

ta quæ precibus quæ sacrificiis, neque enim dignius aliquid divinis honoribus angustis illis mentibus occurrerat.

Ventus nomine *Colpias* cum uxore *Baufive Nox*, generunt *faculum* & *Primogenitum*, mortales ambos; à quibus deinde effusi *Progenies* & *Generatio* priores Phœniciæ incolæ. In magna aquarum penuria manus suas ad Solem levaverunt, rati illum Cæli moderatorem, appellaruntque proinde *Beelsamen* i. e. Dominum Cæli, eundem planè ac Jovem Gracorum.

Sacul & *Primogenito* liberi dati sunt *Lux*, *Ignis*, & *Flamma* homines plane mortales; & illis vicissim frequentes numero Gigantes, quorum nomina montibus, quos tenuerunt, indita sunt, ut *Libanus*, *Antilibanus*, *Caso*, & *Brashio*.

Ex Gigantibus parentibus nati sunt *Mevumius*, & *Hypsuranii*, è propositis quibusdam foemini codem patre geniti. *Hypsuranii* Tyri sedem habuit, qui cum fratre *Uso* non semel commissus est. Porro *Uso* geminis erecitis columnis, quarum alteram *Igoi*, alteram *Vento* consecravit, itatisque sacrificiis è sanguine animalium venatione apprehensorum coluit, insignis est. Omnibus his post fata divini honores à posteris concessi, consecratis eorum membræ virgines, columnis, & solemnis.

E' genere *Hypsuranii* post plura sœcula effusi sunt *Venator* & *Piscator*, quibus vegetationis, & pescationis inventio accepto referenda. Ex his gemini filii inventores ferri ejusque, in varios usus impendendi authores; horum primus *Chrysor*, idem, nempe ac *Vulcani* disclosus etiam *Diamichius*. Ex *Vulcano* duo item, *Artifex* & *Terronus*, ex terra productus sive *Indigena*, incertum tamen qua matre. Ex his pariter gemini alii, *Ager* & *Azricola*, cui postremo sacratae imagines, & adiculae gestatoria ab animalibus devenit; alterum utique nomen erat *Palantes* & *Titanes*. Paratum ex his postremis parentibus *Ultor* & *Magus*, agrestium domorum & gregis utendi inventores. Tandem *Ultoris* & *Magi* nati sunt *Mifor* & *Sydic* i. e. facile resolvens, & *Jutus*, salis adhibendi authores.

Ex *Mifor* natus *Thaauibus*, quem *Egypti* *Tbth*, *Alexandrini Thayt*, *Græci Mercurium* appellant. Ex *Sydic* geniti *Cabyri* sive *Coribantes* seu *Dioscuri* i. e. *Castor* & *Pollux*. Quo simil tempore nati *Elion*, nempe *Altissimus* & *uxor illius Beruth*; ex his vero *Calus* & *Terra*, de quorum nomine, ea erant puerorum elegancia, appellata sunt *Cælum*, quod oculus intuemur, & *Terra* quam incolimus. Cùm paterni Regni hereditatem *Calus* adivisset, *Terra* sive forem suam duxit, quo conjugio quatuor nati liberi, *Ilus* vel *Saturnus*, *Betylus*, *Dagon* sive Deus frumenti, & *Astaroth*. Hos è Terra conjugi, alias vero genuit ex aliis uxoribus liberos; quam injuriam cùm Terra ferre non posset, post oneratum injuriarum plautris virum, à conjugio discessit.

Adolescens in virum *Saturnus*, injuriam matri sua illatam ulturus, bellum Cælo

patri indixit, adhibito in societatem armorum *Mercurio Trismegisto*, quo à secretis utebatur. *Saturnum* Parentem agnoverunt *Proserpina* & *Minerva*, quarum prior adhuc puella immatura fato præcepta est. In bello cum patre *Saturnus* jure armorum captam unam ex ejus concubinis Cælo jam fatam, *Dagoni* fratri suo nuptui traditi. Quare statim à conjugio ex ea parente genitus est *Demaroon*. Cùm vero *Saturnus* suspiciosum sibi Atlantem fratrem suum haberet, captum altè in terram defodit. Comites habuit *Saturnus* five *Ilus* viros nomine *Eloim*, ac si quis dicaret *Ilienses* vel *Saturnianos*. Porro Deus ille arma & furorem in familiam suam vertit, suā manu jugulato filio *Sadid*, & capit filię itidem suę præcisio.

Interim Cælus solum vertere coactus, cùm *Saturni* vultum non sustineret, submissis tribus pueris filiis suis, *Astarte*, *Rhea*, & *Dione* parricidum molitus est. Verum *Saturnus* adè sibi forores suas devinxit, ut singulas conjugio sibi copularet. Novâ injurâ offendit Cælus vi aggredi filium statuens, sederatos sibi *Fatum* & *Pulchritudinem* in illum immisit. Prælio victor *Saturnus* utrumque retinuit. Ex *Astarte* septem filias *Titanidas* five *Dianas* appellatas, & *Cupidinem Amoremque* filios habuit: è *Rhea* septem liberi nati sunt, quorum postremus ab ipso statim ortu inter Deos relatus; nec *Dione* conjugium sterile habuit.

Sydic sive *Justus* unà ex *Titanidis* dū & *Esculapium* genuit. Alii etiam fuerunt *Saturno* liberi, scilicet *Saturnus*, *Jupiter*, *Bulus*, *Apollon*, & aliquandiu post *Pontus*, *Typho*, & *Nercus*. Ex Ponto natus *Sidon*; ex *Demarone Melicartus* i. e. *Hercules*. Insidiis *Saturni* filii sui Cælus captus virilibus amputatus est. Eodem tempore, quo *Saturnus* paternum Regnum tenebat, regnasse etiam constat *Reginam Astartem*, *Jovem*, *Demaroonem* & *Regem Deorum Adod*. *Astarte* juxta *Phœnices* eadem est ac *Venus*, eademque pariter *Taurinum* caput & cornutam frontem veluti Regium insigne gestabat. Hæc *Sanchoniatho* de origine mundi & *Phœnicum Theologiam*.

Si hujus Authoris fides exploratissima esset, parum aliquid addendum restaret; sed ejus authoritas Eruditis nostra attatis suspiciosa eo nomine efficitur, quod fraude *Porphyrii* Christiani nominis adversarii suppositum nomen Eruditorum plerique suspicuntur; qui nempe *Porphyrius* hanc fraudem iniurie creditur, ut authoritatem Sacrorum Librorum Judæorum minueret, simul & Religioni Jesu Christi plurimum officaret, semel demonstrato Abrahamum cum *Saturno* confundendum, Patriarcharum pariter & creati mundi historiam ex *Phœnicibus* derivari. In eo Systemate facile Chaos *Babu* de quo *Genesis* 1. 2. Spiritus aquis innatans (g), animalia tum bruta cùm ratione utentia, tonitru quodam veluti è lethargo excitata (h), nempe verbo Creatoris omnia valentis, deprehenduntur.

Ventus Colpias idem facile est ac omnia pre-

præfansi illud *Fiat*. *Col-piab* Hebraicè est inventum, historiam Jacobi, qui in Mesopotamiam proficisciens lapidem consecravit in Bethel, fabularum velaminibus obvolvunt. Totâ igitur Porphyrii dolo provocâ Theologiâ rejectâ, Numina Phœnicum apud Scripturam & minimè suspectos Autores inveigemus.

Primum quod de hisce Numinibus in Scriptura animadvertisendum occurrit, illud est, nimis Numina Phœnicum eadem fuisse ac vetera Chananæorum, & Amorræorum, quas gentes Dominus coram populo suo disperserat. Cultu etiam simili colebantur, qualem nempè Scriptura gravissimis verbis veteribus Chananæ incolis exprobavit [o]. Et abominabilis faetus est (Ahab) in tantum, ut sequeatur *Idola*, quæ fecerunt Amorbi, quos consumpsit Dominus a facie filiorum Israel. Et fecit [*] (Manasse) malum eorum Domino justa abominationem gentium, quas subvertit Dominus eorum filius Israel. Principia illorum Numina *Baal*, *Astaroth*, *Militta Cœli*, *Constellationes* five *Mazeloth*, *Adonis* sive *Thammuz*; nulla enim præter hæc in Scriptura, quamvis in historia addatur *Jupiter*, *Apollo*, & potissimum *Hercules*.

0 3. Reg. 21.
26.

* 2. Part. 33. 2.

Mifor eodem penè literarum sono exprimit *Mezor*, patrem *Mizraim* sive *Egyptorum*. *Sydicus* apud *Phœnices* est *Juliatis*, *Apollodoro* authore (m). *Cinyras Rex Assyriæ* filios habuit *Oxyporum*, & *Adonidem*, tres item pueras *Oxfordicem*, *Laogorem*, *Brasiam*, quibus nominibus vestigium exhibetur nominis *Sedic*, & *Berith* sive *Beruth*, uxoris *Elion*. Porro *Elion* Deus est altissimus in Scriptura non ignotus, *Berith* sonat fœdus, ac de *Baal-Berith* sermo est *Judic. 9. 4.* *Ilus* ipse est *Abraham*, qui nempè patrem habuit *Elion*. Ex his plane satis intelligitur, è vera populi Dei historia omnia, quæ *Sanchoniathonis* nomine supponuntur, derivari, nec nisi occultanda veritatis gratiâ *Porphyrium* ista procedisse, quod ad *Phœnices* & *Paganos* omnia à *Judaïs* & *Christianis* Patriarchis tributa, referret. Quam vero splendido mendacio *Dagonis* historiam confinxerit in Dissert. de Numinibus Philistæorum demonstravimus. Zedich sive *Zedech* è *Melchisedech* transformatum est.

Que nobis eruditus de Cœlo Terraque, Deorum æquæ, & hominum parentibus, ex Authoribus Prophanis, fabulosis Historiis, & Theogonia derivatum est; Principes Dei *Calus* & *Terra* (a). Abrahami circumcisio ipsiusque paratum de filio sacrificium latet sub fabella disseci in virilibus *Illo* vel *Saturni*, & sublatio ab ipso infami sane parricidio *Jeud* filio suo unico ex *Anobræ* *Nympha* genito.

Pseudo-Sanchoniathon tradit *Saturno* inditum à *Phœnicibus* nomen *Israel*; sed ille duos viros Abrahamum & Jacob confundit. Temere vero addit, inditum nomine *Eloim*, viris fœdere conjunctis cum *El* sive *Illo* vel *Israel*; quod scilicet nominis conjunctione animalium etiam demonstrareret; *Hebrei* enim eo nomine verum Deum designant. Nec raro de Angelis pariter, & Principibus, sive Magistratibus usurpat. *Bethyles*, *Saturni*, ut ferunt,

q *Judic. 6. 25.*
G. & 2. 11.
G. 3. 7. & 8.
33. & 3. Reg.
16. 31. & 18.
21. 22. & 22.
54. & passim.

r *Jerem. 32. 54.*
5. Vide etiam
centia criminibus, sexcentis Scriptura lo-
cis intelligimus. Huc spectat illud 3. Reg.
4. Reg. 23. 7.
Osee 4. 14.
Tan-

n Varro de lingua Latin.

Vide *Eunium*

apud *Laftan.*

de falsa Relig.

lib. 1. c. 13.

g *Genes. ibi-*
dem.

h *C. San-*
chon. apud Eus.

l. 1. *Prop. esp.*
ult.